

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah

Vredn. za vsa leta . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . \$7.00
Za inostranstvo celo leto \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3-1242

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CHelsea 3-1242

No. 218. — Štev. 218.

NEW YORK, THURSDAY, SEPTEMBER 17, 1936—ČETRTEK, 17. SEPTEMBRA, 1936

Volume XLIV. — Letnik XLIV.

ŠPANSKA VLADA ZADUŠILA UPOR V LASTNIH VRSTAH

ŠPANSKA VLADA RAZPOLAGA Z MOČNO ARMADO, KATERI PA PRIMANJKUJE OROŽJA

62 častnikov je hotelo preiti na stran upornikov. — Hoteli so voditi 800 vojakov v sovražni tabor. — Vladne čete so pričele ofenzivo na jugu. — Komunistom primanjkuje municije.

ST. JEAN DE LUZ, Francija, 16. septembra. — Španski vladni vojaki so zadušili upor v garniziji v Bilbao. Na dvorišču vojašnice so ustrelili 62 častnikov, ki so hoteli svoje vojake voditi na stran sovražnika. 400 vojakov, 200 civilnih gardistov in 200 napadalnih čet je skušalo predreti bojno črto in preiti k sovražniku. Vojno sodišče je skoro proti vsem častnikom dvignilo obtožbo veleizdaje.

Medtem pa so uporni bojne ladje blokirali severna pristanišča, ki se še nahajajo v vladnih rokah, v nadi, da izstradajo branilce v Bilbao, Santander in Gijonu.

Uporniki bodo skušali dobiti popolno kontrolo nad Biskajskim obrežjem, ko sta padla Irun in San Sebastian.

MADRID, Španija, 16. septembra. — Fašisti so pričeli prodirati proti Madridu po dolini reke Alberche. Tudi na fronti blizu Talavera de la Reina so se pričeli novi boji.

Uporniki bodo skušali obkoliti močno vladno armado, ki je zavzela močne postojanke pri Santa Olalla pred mogočnim gradom v Maquedi in na cesti med Toledom in Avilo.

Poveljnik vladnih čet general Jose Asensio je vrgel proti sovražniku novo catalonsko brigado, ki je še v nedeljo ponosno korakala po Madridu. Ta brigada je zavzela vas Pelahustan ob vzhodu San Vincent gorovja ter je v položaju, da more pasti fašistični armadi, ki prodira proti Alberche, v hrbet.

Severna bojna črta v Guadarrama gorovju je dolga 60 milj. Ker imajo vladne čete močno utrjene vse gorske prelaze in vodijo iz Madrida dobre ceste, po katerih more vladna armada naglo dobiti pomoč na vsak nevaren kraj, bodo morali uporniki na to fronto vreči svojo silo, ako hočejo zavzeti Madrid. Lahko se reče, da imajo branitelji glavnega mesta ugodnejše postojanke kot pa uporniki.

MADRID, Španija, 16. septembra. — Vladne čete so pričele ofenzivo pri Talavera de la Reina in vladni poveljniki so mnenja, da bo na tej fronti odločena zmaga v državljanski vojni.

Vladno poročilo pravi, da bo general Franco na fronto pri Talaveri poslal ojačenje 25,000 vojakov. Vladne čete na tej fronti štejejo 12,000 dobro oboroženih vojakov.

Fašistični aeroplani so bombardirali Santa Olallo in Maquedo, toda vladni letalci so jih pregnali, vendar pa so bombe v obeh mestih zažgale nekaj hiš.

Neko poročilo, ki je dospelo v Madrid, pravi, da je bilo v španskem Maroku ustreljenih 200 vojakov, ker so se uprli.

Španska vlada je v velikih skrbih zaradi orožja, ki ga bo najbrže primanjkovalo, ako se zavleče vojna še do zime.

"Imamo dovolj vojakov," je rekel major Carlos Contreras, "toda potrebujemo več orožja. Naša največja skrb je pomanjkanje orožja". Vse drugače je pri fašistih — imajo še preveč orožja, toda premalo vojakov.

Vladna armada sestoji samo iz delavcev, ki se bore v svojih oblekah in ne bodo mogli zdržati stroge zime v svojih lahkih oblekah.

Zene in dekleta šivajo obleke za vojake. Sestavljen bo tudi gorski bataljon iz športnikov, ki bodo

Delavstvo za ponovno izvolitev Roosevelta

FRANCOSKO DELAUSTVOJE ZA BLUMA

Delavci bodo tovarnarje prisilili uvesti 40 urni delovni teden. — Blum bo imenoval posredovalni odbor.

PARIZ, Francija, 16. sep. — Delavci, ki podpirajo ministrskega predsednika Bluma, so zapretili, da bodo organizirali 100,000 delavcev, da prisilijo tovarnarje v Lille, da prične s 40-urnim delom na teden.

Lastniki tekstilnih tovarnov v Lille so zavrnili Blumovo zahtevo, da v svojih tovarnah vpeljejo 40-urno tedensko delo, kakor to določa postava, ki jo je v juniju sprejel parlament.

Ne popustite," so rekli delavci Blumu. "Ako boste napadeni, vas bomo branili," je rekel tajnik delavske unije Chas. Bourneton. "V Lille moremo dobiti vse delavce in v dveh urah je na nogah 100,000 delavcev."

Lastniki tovarnov so zahtevali, da jim je dana pravica prepričati vstanovitev sovjetov v tovarnah, katere je zasedlo 35 tisoč delavcev, ki stavkajo s prekrizanimi rokami.

Blum pa namerava imenovati posredovalni odbor, čigar naloga bo poravnati spor v Lille.

Za načelnika tega odbora bo najbrže imenovan minister Camille Chautemps.

"Kadar bomo natančno vedeli, kaj mislijo lastniki tovarnov, bomo vse potrebno ukrenili," je rekel notranji minister Roger Salengro.

Vsed težavnega delavskega položaja, ki je postal še bolj napet, ko prihajajo z dežele poročila o novih stavkah, so pripadniki desnice ponovno pričeli zahtevati, da Blumova vlada odstopi.

To gibanje je pričel desničarski poslanec Henri Dekerilis, ki pravi, da Blum ni zmožen, da bi odstranil težkoče, katere je vstvarila njegova lastna politika in se ne more upirati komunističnemu pritisku.

KROGLE PRELUKNJALE ROOSEVELTOVO SLIKO

ROCHESTER, N. Y., 15. septembra. — Primarne volitve so se začele davi s strelji. Krogle so razbile v demokratskem klubu šipo in preluknjale sliko predsednika Roosevelta, ki je visela na steni.

Policija je mnenja, da je streljal neki avtomobilist.

stražili skoro nedostopne prelaze v Guadarrama pogorju, ki vodijo v Madrid.

Glavni cilj vladne armade je sedaj zavzetje Ovieda na severu. Izdelan je tudi načrt za prodiranje proti Cácares ob portugalski meji.

MILIJARDA ZA OBRAMBO ZDR. DRŽAV

Prihodnje leto bodo znášali izdatki za vojsko nad milijardo dolarjev. Prihodnji kongres bo moral te izdatke dovoliti.

WASHINGTON, D. C., 16. septembra. — Visoki vladni finančni uradniki naznanjajo, da bodo prihodnje leto znášali izdatki za obrambo dežele nad eno milijardo dolarjev. V tekočem letu bo izdanih za obrambo dežele \$920,000,000.

Izdelanih je bil že več načrtov, za katere bo treba izdati nad milijardo dolarjev.

Proračunski ravnatelj Daniel W. Bell je naročil uradnikom vseh vladnih oddelkov, da črta jo postojanke v proračunu.

Zahteve za prihodnje fiskalno leto, ki se prične 1. julija, 1937, morajo biti že sedaj vložene. Javno zaslišanje se bo pričelo 21. septembra in bo trajalo kak mesec. Nato bo Bell predsedniku sporočil svoja priporočila. Na podlagi tega priporočila bo predsednik v januarju poslal kongresu svojo poslanico o proračunu.

VSE SE KAZNUJE

Joseph Tipaldo, ki je imel v Brooklynu veliko pralnico, je bankrot. O Tipaldu je svoječasno pisalo časopisje na dolgo in široko. On je bil namreč tisti, ki je ovrgel postavbo glede minimalne plače ženskam in otrokom.

Minimalna plača za žensko, ki je delala v vroči pralnici, je znašala \$12.40 na teden. Tipaldo jim je plačal manj. Zadeva je prišla pred najvišje sodišče, ki je razsodilo, da nima nihče pravice določati, kako naj Tipaldo plačuje svoje delavce.

Proces je vedjal nad \$65,000. Tipaldo je prispeval \$15,000, ostanek pa New York State Hotel Association.

Te dni je Tipaldo zapel svojo pralnico. — Ob vse sem, — je rekel časniški poročevalcem. — Sprva sem imel precej dobička, potem so pa začeli unijski delavci piketirati moje podjetje. Ljudje so me začeli postrani gledati. Biznes je postal čedalje slabši. Zdaj sem na koncu. . . bankrot.

NAROČITE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLO- VENSKE DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH

LIGA NAJ POSTANE BOLJ BOJEVITA

Takojšnja pomoč za napadeno državo mora biti zjamčena. — Nekateri države se zavzemajo za "splošno" Ligo.

ŽENEVA, Švica, 16. sep. — Generalni tajnik Lige narodov Avenol je z ozirom na predstoječe zasedanje Liginega sveta 18. septembra in na zborovanje Lige narodov 21. septembra prejel od 9 svojih članic priporočilo, da pridobi vse do sedaj še neveljavne države sveta, zlasti Združene države, za svoje članice. Druge države pa, ki nimajo tako velikega upanja, svetujejo, da bi bile države, ki niso članice Lige narodov, organizirane tako, da bi podpirale Ligo narodov v njenem stremeljenju in delovanju.

Med članicami Lige narodov je 15 držav, ki so mnenja, da Liginih pravil ni treba premeniti, temveč, da jih je treba strožje in odločnejše uveljaviti. — temu nasprotna pa Francija in Rusija zahtevata, da se dodatno k Liginim pravilom sklenejo pogodbe za medsebojno pomoč v okvirju Lige narodov, da bi v slučaju — kot je bilo glede Italije v vojni z Abesinijo — da nekatere države ne bi hoteli biti udeležene pri sankcijah, države, ki imajo pogodbo za medsebojno vojaško pomoč, takoj s svojo vojaško silo prijele napadalko in tako preprečile vojno.

Rusija pa gre še dalje in zahteva, da je sestavljen poseben zapisnik, ki posebno strogo povdarja dolžnosti Liginih članic.

Francija je naznanila, da bo zopet predlagala, da se prične pogajanja za razorožitev. Do tega koraka se je francoska vlada odločila, ko je Nemčija vpeljala obvezno vojaško službo in s tem podvojila svojo vojaško silo.

Uruguay in Columbia priporočate, da bi bila postavljena ameriška zveza latinskih držav v okvirju Lige narodov. Columbia pa tudi zahteva, da so članice Lige narodov obvezane proti napadalki sprejeti sankcije. In Nova Zelandija je oživila francoski načrt za Ligo armado, mornarico in zračno silo.

MRS. ROOSEVELT ZOPET V BELI HIŠI

WASHINGTON, D. C., 15. septembra. — Predsednikova žena se je vrnila danes v Belo hišo ter se takoj posvetila agitaciji za javno dobrodelnost. Jutri bo povabila k sebi več uglednih žensk, s katerimi bo razpravljala o bodočih načrtih.

PIVOVARJI BODO PODPIRALI LEWISA V NJEGOVI AKCIJI

QUINCY, Ill., 16. septembra. — Na konvenciji zastopnikov strokovnih organizacij v državi Illinois je bilo danes soglasno sklenjeno pozvati vse člane in vse svobodo ljubeče državljane, naj meseca novembra oddajo svoj glas za predsednika Roosevelta.

To je prvič v 45 letih, da je državna Delavska Federacija zavzela politično stališče. V resoluciji je rečeno, da mora dežela vztrajati na poti, po kateri jo vodi predsednik.

SAN FRANCISCO, Cal., 16. septembra. — Na konvenciji ameriških pivovarjev je bilo danes soglasno sklenjeno, da morajo vsi člani podpirati Johna L. Lewisa v njegovem boju za industrijalno organizacijo.

Delegatje, ki zastopajo pivovarske unije v Združenih državah in Kanadi, so odločno obsodili ravnanje Ameriške Delavske Federacije, ker je suspendirala Lewisa in njegove tovariše.

Pivovarji že od nekdaj zastopajo stališče, naj bi vsi delavci, zaposleni v pivovarni, vključeni v eni organizaciji, ne pa tako kot je sedaj, da imajo pivovarji svojo unijo, sodarji svojo, kurjači svojo itd.

RIM IN PARIZ HVALITA GOVOR A. HITLERJA

Listi posebno povdarjajo nemško vojaško silo. Bojni klic proti boljševizmu jim ugaja.

RIM, Italija, 16. septembra. — Italijansko časopisje povdarja veliko politično važnost nazijskega zborovanja v Nuerenbergu in še posebno velik pomen Hitlerjevega zaključnega govora, v katerem je kazal na boljševiško nevarnost, katero je treba na vsak način odvrniti.

Vsi časopisi soglasno povdarjajo edinstvo nemškega tretjega cesarstva ter označujejo narodno socialistično Nemčijo kot zid proti komunizmu v Evropi.

Nekateri časopisi s posebnim povdankom omenjajo Hitlerjev poziv na vse narode, da rešijo evropsko kulturo pred boljševizmom.

S posebnim zanimanjem omenjajo časopisi nemško vojaško silo, ki se je pokazala v Nuerenbergu in ki je tehtnično izborna opremljena in vzgledno izvežbana.

PARIZ, Francija, 16. sep. — Francoski listi navajajo Hitlerjev zaključni govor v Nuerenbergu z dolgimi razpravami. Mnenja nekaterih šovinističnih desničarskih in levičar-

POGAJANJE ZA LOCARNSKO POGODBO

Hitler in Mussolini sta proti konferenci v okt. Počakati hočeta na izid španske državljanske vojne.

LONDON, Anglija, 16. sep. — Mussolini in Hitler sta zavrnila angleški predlog, da bi se pričela konferenca locarnskih držav 19. oktobra ter sta oba navedla za vzrok, da hočeta počakati na izid španske državljanske vojne.

Nemški poslanik princ Otto von Bismarck je izročil Hitlerjev odgovor vnanjemu ministrstvu in ravno tako je sporočil Mussolinijev odgovor poslaniku Dino Grandi.

Angleška vlada je zelo presenečena, da je Hitler odklonil nemško vdeležbo na konferenci v oktobru, ko je ravno Hitler predlagal, da se naj v oktobru skliče konferenca locarnskih držav. Poleg tega pa je prej Hitler tudi zahteval splošni evropski sporazum, medtem ko hoče novo pogodbo omejiti samo na Porenje.

Anglija želi sporazum, v katerem bi bila vključena vzhodna in zapadna Evropa. Nemčija pa hoče, da je vzhodno evropsko vprašanje odprto.

Tudi odbor za špansko nevarnost je imel zopet sejo, toda Portugalska na seji ni bila zastopana.

POSILSTVO

Broklynska policija je aretirala večeraj deset fantov, starih od 17 do 27 let, ki so odvedli neko šestnajstletno deklico na prazno zemljišče ter jo silili.

čarskih meščanskih listov dokazujejo, kako prav ima Hitler, ko je govoril o nepopolnosti slepote nekaterih inozemskih krogov in meščanskih slojev z ozirom na boljševiško nevarnost, ki grozi Evropi.

"Figaro" pravi, da je sedanja Nemčija s svojim stališčem proti komunizmu popolnoma odkrita. Obširno razpravljajo listi o vojaški sili, ki se je pokazala v Nuerenbergu z izborno opremo in izborno izvežbanostjo.

"Glas Naroda"
(A Corporation)
Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
Frank Sakser, President L. Benedik, Treas.

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 West 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Za celo leto velja za Ameriko in	Za New York za celo leto	\$7.00
Kanado	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za izmenitvo za celo leto	\$7.00
Za tretje leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno nedelj in praznikov

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-1242

ZMAGA V MAINE

Država Maine je že od nekdaj ena najbolj solidnih republikanskih držav v vsej Uniji.

Izza leta 1856 ni nikdar dala demokratskemu predsedniku kandidatu večine, in njene elektoralne glasove je dobil demokrat samo enkrat, namreč leta 1912, ko se je republikanska stranka razcepila ter je dobil demokrat Wilson v Maine 40 odstotkov glasov.

Celo leta 1932, ko je pretežna večina ameriških volilcev glasovala za Roosevelta, si je bil Hoover (Maine) osvojil.

Državne volitve, ki so se vršile v ponedeljek v Maine, kažejo, da je država zopet republikanska. Toda malenkostna večina, s katero je zmagal senator Wallace H. White, dokazuje, da je Maine zelo dvomljivo republikansko ozemlje, ako imajo demokratje na razpolago močnega in dobroznane kandidata.

Pred izvolitvijo Roosevelta so znašale republikanske večine skoro vedno od 65,000 do 90,000 glasov, zdaj ima pa senator White manj kot 4500 glasov večine.

Demokratski kandidat Brann je zmagal v dvanajstih izmed dvajsetih mest ter je dobil 800 glasov večine v Lewistonu, kjer prebivata oba — on in senator White.

Da z republikansko silo v Maine ni tako kot je bilo včasih, takoj opazimo, če primerjamo število oddanih glasov za tega in onega kandidata.

Leta 1928 so republikanci izvolili gubernerja z večino 39 odstotkov. Leta 1932 je bil izvoljen za gubernerja demokrat Louis J. Brann z večino enega odstotka. White je sedaj Branna porazil z večino dveh odstotkov.

Ta večina je tako malenkostna, da ni več znamenje republikanske moči, pač pa republikanske šibkosti in sicer v državi, ki je že od nekdaj veljala za nepremagljivo trdnjavo republikanske stranke.

Tik pred volitvami so prispevali v kampanjski sklad republikancev precejšnje vsote: Morgan, du Pontova družina in Rockefeller, toda vse to ni imelo zaželjenega uspeha.

Na svojo večino v državi Maine ne morejo biti republikanci ponosni, ker jim ne napoveduje zmage, pač pa občuten poraz pri septembrskih volitvah.

Razni listi, med njimi tudi znani tednik "Literary Digest", so uvedli poskusna glasovanja, čijih izidi obetajo republikancem lepšo bodočnost.

Ker listi nimajo na razpolago imen vseh volilcev, ne morejo vsem poslati glasovnic, pač se pa omejujejo le na sezname kot je na primer telefonska knjiga, ali pa imenik ljudi, ki imajo avtomobile.

Pri prihodnjih volitvah bo do pa izpregovorili odločilno besedo ljudje, ki nimajo telefona in kare.

Komu bodo oddali ti ljudje svoje glasove, ni posebno težko uganiti.

Pod vaško lipo.

Piše kakor misli FRANK KERŽE

Študijski o Perušku in njegovi umetnosti.

(K umetniški razstavi njegovih del v La Salle, Ill., dne 26. in 27. septembra.)

Počasi se življenje dviga iz razvalin težkih kriz. Po dolgih in suhih letih se zopet pojavlja hrepenenje med ljudstvom, da oživi duševno in telesno. Najboljši dokaz tega je baš naznanjena razstava umetniških del našega umetnika Peruška v La Salle, Ill.

Vesel pojav je to, znamenje zdravja in moči našega naroda. Zato se mi zdi, da ne bo odveč, če izpregovorim nekoliko o umetnosti, Perušku in njegovih delih.

Preidemo na prvo točko: kaj je umetnost? Direktno odgovor na to vprašanje je tako težak, kakor bi vprašal: kaj je življenje. Izkušal bom povedati tako: umetnost je delo iz življenja, narave in duše. Ima gotova pravila in gotove, enostavne črte, ki morajo biti v vsaki umetnosti.

Kakor pove beseda sama, je umetnost to, kar ustvari človek. Po svojo snov gre v naravo, življenje ali duh. Pravzaprav je v vsaki umetnosti troje, zakaj življenje je narava sama, duh, duša umetnikova, pa je tisto središče, koder se vse spoji, prerodi in sestavi v tisto celoto, ki ji pravimo umetnina.

V navadnem življenju govorimo večkrat o ti ali oni umetnosti, kakor da bi jih bilo več. V Clevelandu se postavim vzdržuje pod vodstvom Peruške šola moderne umetnosti. Ali imamo tudi nemoderno, starinsko ali katero drugo? Odgovor je enostavno: ne. Umetnost vseh časov iz vseh oblik je ena sama. Samo izražanje je različno.

Če gremo po muzejih, najdemo predmete, ki so stari po par tisoč let, a so danes prav tako moderni in umetniški, kot so bili tedaj. Zakaj umetnost se nikdar ne postara, nikdar ne premenja.

V ozki zvezi z umetnostjo je lepota, kar pa ni eno in tisto. Mi govorimo o lepih ljudeh, lepih živalih, lepi naravi in stotero drugem. Če hočemo zdaj, da napravimo iz teh lepot umetnost, tedaj moramo poiskati umetnika, ki vse to vidi, občuti in ustvari iz tega delo, bodisi s peresom, diletom ali čopičem. Lepota je torej nekje sama zase, vendar si pa umetnikovega dela ne moremo predstavljati brez lepote.

Umetnost delimo v več oddelkov, to pa zato, ker je različni umetniki izražajo na svoj način. Pisatelj in pesnik piše, stavbenik gradi, kipar kleše, slikar slika, pevec poje, igralec igra. Vsi skupaj strene in delajo z enim samim namenom — za umetnostjo — a vsak na svoj način. Najbolj široko polje imata brez dvoma pisatelj in pesnik, najbolj ozko kipar. Prva se giblje na vse strani v zunanost in notranost v preteklost, sedanje in bodoče. Zadnji mora vse svoje sile osredotočiti na kip. Neko v sredi med tema dvema ekstremoma je slikar.

Slikar ne more iti pri svojem delu ne v preteklost, ne v bodočnost, ampak more zaznamovati in zapisati le en celoten vtis. In še tistega ne več, kakor toliko, kar se ga vjame enkrat z očmi. Medtem ko imata kipar in stavbenik na razpolago dolžino, širino in globino — ima slikar samo dvojno: dolžino in širino. Ima pa tudi globino, ki je umetna in ji pravimo perspektiva. Kaj je to, vam bom najlažje povedal na sledeči način: če stopite na železniško progo in se ozrete po

tračnicah, vidite, da gredo v daljini vedno bolj skupaj. Seveda to ni res, ker veste, da morajo biti povsod enako široke, ker bi sicer ne prišli daleč z vlakom. Če pogledate streho ali kap dolge stavbe, se vam zdi najvišja tam, koder stojite, potem pa gre na obeh straneh vedno bolj doli. To je torej perspektiva, katera omogoča, da vidite hiše, drevje ali sploh kar je na sliki tako kakor bi se razprostiralo daleč na ozadje, dasi veste, da je vse skupaj na ravni platni ali papirju. Zanimivo je, da so stari Grki poznali perspektivo dolgo pred Kristovim rojstvom. Kasneje pa jo svet izgubil in mnogo stoletij so ljudje slikali tako, kakor stari Egipčani, namreč samo v dveh dimenzijah.

Slikar piše s svinčnikom, kreda, čopičem ali barvami. V dobrih rokah je dobro vse, kar pusti svojo sled na papirju, platni, zidu ali kar je že. Predmet za sliko je lahko jako različen, kakor je predmet za povest ali pesem. Imamo portrete, ki se pečajo s slikanjem živih ljudi, pokrajinske slikarje, ki se zopet ločijo v dve različni skupini: prizori na suhem in prizori na morju, potem so skupinski slikarji, ki se pečajo z grupami in vseh mogočih prizorih in oblikah. Je potem še mnogo pododdelkov, zakaj duša vsakega umetnika gre najraje tje, koder najde stvari, ki so nji najbližje.

Napačno je misliti, da je slika navaden posnetek narave ali življenja. Slavní Paul Cezanne je rekel nekako tako: "slikati se pravi pisati z barvo svoja občutja." Lahko je narava, ljudje ali kar je že, ampak to ni tako važno, kakor da umetnik opiše z barvami tiste posebnosti, ki jih on občuti pri pogledu na te prizore. Ne: kako je natančno vse vzeto in posneto, ampak koliko je v delu tiste posebnosti, ki jo vidi in čuti umetnikova duša. Zato se pravi umetnik nikdar ne izgublja v malenkosti, zakaj če bi bila to umetnost, potem bi ne bilo treba nobenih umetnikov an svetu. Navaden fotografski aparat vidi in zapiše stokrat več, kot more umetnik.

Pred nekaj meseci so začeli nekateri ameriški magarinci prinašati razne fotografske posnetke v barvah. In pisali so: če to ni res lepo. Da, lepo je kot tehnična novost. Če pa vidiš večkrat pred sabo, se ti zdi, kakor bi gledal v mesnici lepe kose mesa: vse je lepo in vabljivo, ampak vse enako. Ker manjka vsakega osebnega izraza duše, manjka tudi umetnosti.

Če se zdaj omejim od splošnosti na našega umetnika Peruška in njegovo umetnost, pazimo takoj, kaj mu je najbolj pri srcu: narava in zopet narava. On je pred vsem slikar tiste pokrajine, ki mu je prirastla na srce še kot malemu dečku daleč tam v vznožju Velike gore, ki se vleče od Kolpe do bloških visokih planot in se porazgubi v več ali manj valovit svet na vse strani. Perušek je človek narave in nikjer se ne počuti dobro, kakor v naravi sami. Ko sem mu o priliki zadnjega obiska rekel, kako ima vse dobro in primerno zdaj, se je ozrl okoli z očmi in dostavil:

"Je, je, to je res. Veš, ampak tukaj ni zame. To mi ne daje, ampak samo jemlje."

Razumel sem ga, zakaj stena je navsezadnje le stena, pa naj bo še tako velika ali prostorna.

Vsak umetnik rabi inspiracije, to je tiste notranje sile, vre, kakor gorki studenec.

Vsak želi tje, kamor ga vleče srce in naš Perušek samo v naravo in zopet naravo. Vsakdanje, vedno se ponavljajoče življenje ga mori. Rahla umetniška duša, želeča si proste narave, ni za mestni tlak in vsakdanjosti, ki jih človek srečuje tam. Kar pride do njega, je neizbrano rutinsko, frazasto. Kar navaden človek niti ne čuti, to njega že boli. Tožil mi je to in ono, za navadne ljudi malehkost, zanj pa kamen, ki se dneve prevrača po njegovi duši.

"Pusti to vendar, pozabi — prezri," sem mu rekel.

"Ne morem, ko me tako boli."

Ta njegova rahločutnost se kaže v vseh njegovih delih. Delana so s tistim finim čutom in skrbjo, ki mora biti pri resničnih umetnikih doma. Perušek je s svojimi deli slikar narave in tihožitja. Vas, skupina, narava s travniki, vodami in gorami, narava v letu in zimi, drevje, cvetke, včasih soba z mizo, vazo s šopkom in slučajnimi dodatki — to je njegovo delo.

Peruška sem izpoznal neko pred desetimi leti za časa njegove prve umetniške razstave v Clevelandu. Po tem, kar sem videl tedaj, kar sem videl kasneje v Ely, Minn., in zadnjič, ko sem bil tam, opazim, pri njem tri dobe njegovega razvoja.

Clevelandska razstava je kazala mnogo del, ki so bila med sabo dokaj različna. Poglavitna njena poteza je bila Peruškova mistika, to je nekako hrepenenje v skrivnostno, neznanu. Dominantna slika te razstave je bilo Stvarjenje, ki je last SNPJ. Bila je to velika slika s skrivnostnimi boji naravnih moči v oblakih, spredaj pa je bila sugestivna hriba s križem. Tipična impresionistična slika, na katero sem se spomnil par let kasneje, ko sem gledal na ljubljanskem veleslomu razstavljenih dela slovenskih umetnikov. In med vsemi slikami mi je najbolj ostala v spominu slika mojstra Jakopiča. Bilo je ognjeno žareče solnce v obsevu močnih oblakov, pod njimi mrak in v njem sugestivna kmetiča, ki orje.

Tudi druge Peruškove slike na ti razstavi so imele polno mistike. Spominjam se slike Križna gora — kup nanizane zidovja na visokem hribu, vse v obsevu gozda in močnih oblakov brez vsake sugestije, kaj je za tistimi zidovi. Bil jih je potem še več, ki so kazale razorano skalovje in za njim skrivnostne žarke, ki so svetili — kam? V neko skrivnost, k katero je moral človek iskati v

svoji duši. Bila so tihožitja, kakor jih delajo po navadi: soba z mizo, vazo in še kaj zraven. Ampak od vaze so šle kakor kača zvite senčice in držale nekam za zagrinjala.

Perušek je bil popoln mistik. Zdel se mi je kot človek, ki gre v velik pragozd, vedno dalje in dalje, iščoč nečesa. A vse kar najde, so skrivnostne senčice in temne globine.

Čital sem v tistih časih večkrat kaklo poročilo o njem in njegovih delih, a vedno je bilo končno tako, da je nerazumljivo. Ampak ni bil, vsaj zame ne. Perušek je nekaj iskal, česa, sam ni vedel in te svoje vtise beležil z barvami na platni. Torej so bila njegova dela čisto navaden olisev njegovega stremjenja: Perušek v nepoznanu, v skrivnostno. Prišel pa ni nikdar do konca.

Clevelandska razstava ni kazala nobene krepke enotnosti in človek ni vedel, kam pojde Perušek v bodoče. Ali se bo še bolj zvil v temo mistike, ali pa se povrne nazaj v svetli dan, v življenje in naravo.

Ko je imel par let kasneje razstavo v Ely, Minn. o priliki konvencije JSKJ, sem prišel tudi jaz tje. Ne kot delegat, ampak namenoma, da vidim Peruškovo zbirko slik in da obdržim malo predavanje o njem. Slike sem videl — predavanja pa ni bilo nobenega. Ker mi leži tisti dogodek kot mrzel kos leda na duši, naj povem še to. Predavanje bi se imelo vršiti neko soboto večer, menda je bilo določeno za osmo uro in sicer v tisti dvorani, koder se je vršila konvencija. Konvencija se je zavrhila navadno ob peti uri — tisti dan pa — dasi je bilo predavanje naznanjeno, se je vršila do tri četrt na osem. Zavlekli so jo namenoma nekateri — par izmed njih — iz same škodoželjnosti, ker niso marali Peruška, kakor ne marajo mene in še koga drugega ne. Srečavali smo ljudi — delegate, — ki so odhajali k večerji in osma ura zvečer je našla vse lepo prazno v dvorani, koder bi se imelo vršiti predavanje o našem edinem slovenskem umetniku v Ameriki — Perušku.

POZOR NAROČNIKI!

Pazite na številke poleg naslova, ki vam jasno govore, do kdaj imate plačano naročnino. Obnovite jo, da nam ne bo treba pošiljati opominov. Z redno obnovitvijo prihranite nam delo in stroške, sebi pa zadržite redno dostavljanje lista.

Resno Vas prosimo, da poštevate to opozorilo!

Uprava "Glas Naroda"

Peter Zgaga

Ko dobi človek ves denar, po katerem hrepeni, je njegova edina želja, da bi imel še par dolarjev več.

Samec je rekel: — Verjemi mi, da neizmerno hrepenim po sreči in miru v zakonskem stanju.

Zakonski mož mi je odvnil: — Jaz tudi. Toda moje hrepenenje se noče izpolniti.

V neki fari je bil duhovnik, ki je strašno dolgočasno pridikal. Komaj je govoril pet minut, so že začeli poslušalci vleči ure iz žepa.

Ob koncu pridige je napravil sledečo opombo: Nič bi me ne jezilo, če bi med mojo pridigo gledali na ure. Jezi me pa, ker ste pritiskali ure k ušesom, v namenu, da se prepričate, če še gredo.

Pred kratkim so v New Yorku otvorili šolo, v kateri se bodo učila mlada dekleta opravljati služabniške posle. Ko bo revna mladenka končala šolo, bo lahko dobila službo: dekle, perice, strežajke ali kaj podobnega.

Ce je taka šola dobra ali ne, naj drugi odločajo. Po mojem mnenju bi par mesecev v taki šoli nič ne škodovalo takozvanim damam iz talcoimenovane visoke družbe, ki so trdno prepričane, da žemlje na drevesu rastejo in da ima mesar v ajsbakski aparat za izdelovanje mesa.

Nekateri zakoni so čudni in jih ni mogoče pogruntati.

Marsikakšna ženska se poroči z moškim, ki je tako star, da bi bil lahko njen oče.

Toda pomisliti je treba, da mora biti tak moški tako bogat, da je lahko njen mož.

Iz Doorna poročajo, da se bivšemu nemškemu kajzerju dobro godi. Cigarete kadi in drva žaga.

Le pomislite, kako dobro bi se danes godilo Nemcem in Nemčiji, če bi kajzer v svojem življenju nikdar ničesar drugega ne počel kot cigarete kadil in drva žagal.

Hitler se zaganja kakor pefelin v Sovjetsko unijo.

Ruska bogastva mu diše in ruska zemlja. Ker je srborit in nestrpen, bo nekoga lepega dne izrazil spor in udaril.

S Francozi bi imel manj opravka kot ga bo imel z Rusi, četudi se zanaša na japonsko pomoč.

Hitler in Mussolini sta preveč zgovorna.

Zavzeti Ukrajino je vse nekaj drugega kot zasesti demilitizirano Porenje.

Nihče ne ve, kaj nam bo prinesla bodočnost. Toda če pride do skrajnosti, se bo Mussolini najbrž prepričal, da je od Rima do Ljubljane znatno daljša pot kot pa od Rima do Addis Ababe.

Te dni sem čital okrožnico, ki jih pošilja Father Coughlin svojim prijateljem.

Na prvi strani obsoja kapitaliste in komuniste, na drugi strani pa nabira sredstva za boj proti njim.

Najbolj priporočljivo sredstvo je dolar z imeom darovalca.

Pojasnili je tudi sledeči bojni načrt: vsa imena darovalcev, ki mu bodo poslana do 4. oktobra 1936, bo dal zazidati pod oltar nove cerkve, ki jo gradi v Royal Oak, Mich.

Če bo tudi poslani dolarje zazidati, ne omenja v svojih okrožnicah. Najbrž jih ne bo

DENARNE POŠILJATVE

Denarna nakazila izvršujemo točno in zanesljivo po dnevnem kurzu.

V JUGOSLAVIJO		V ITALIJO	
Za \$ 2.55	Din. 100	Za \$ 9.00	Lir 100
\$ 5.00	Din. 200	\$ 12.46	Lir 200
\$ 7.50	Din. 300	\$ 18.69	Lir 300
\$ 11.70	Din. 500	\$ 28.03	Lir 500
\$ 23.40	Din. 1000	\$ 56.06	Lir 1000
\$ 46.80	Din. 2000	\$ 112.12	Lir 2000

KER SE CENE SEDAJ HITRO MENJAJO BO NAYEDENNA CENE PODVSEHNE SPREMENJATI MORI ALI DOLI

Za izplačilo večjih zneskov kot zgoraj navedeno, bodisi v dinarjih ali lirah dovoljuje se boljše pogoje.

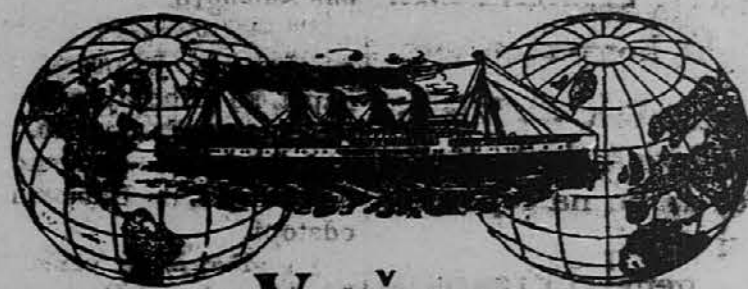
IZPLAČILA V AMERIŠKIH DOLARJIH	
Za izplačilo \$ 5.00 morate poslati	\$ 5.75
\$10.00	\$10.50
\$15.00	\$15.75
\$20.00	\$21.00
\$25.00	\$26.25
\$30.00	\$31.50
\$35.00	\$36.75
\$40.00	\$42.00
\$45.00	\$47.25

Prejemnik dobi v starem kraju izplačilo v dolarjih.

NUJNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO PO CABLE LETTER ZA PRISTOJNO \$1.—

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
"Glas Naroda"

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

Važno za potovanje.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj ali dobiti koga od tam, je potrebno, da je poučen v vseh stvareh. Vred naše dolge letne skušnjave vam zamoremo dati naša politična in tudi vse potrebne preiskave, da je potovanje udobno in hitro. Zato so za vas obrnili na nas ka vsa pojasnila.

Mi preskrbimo vse, bodisi prošnje za povratna dovoljenja, potni liste, vizaje in sploh vse, kar je za potovanje potrebno v najhitrejšem času, in kar je glavno, za najmanjše stroške.

Nedržavljan naj ne odlašajo do zadnjega trenutka, ker predno se dobi iz Washingtona povratno dovoljenje. RE-ENTRY PERMIT, trpi najmanj en mesec.

Pisite torej takoj za brezplačno navodila in zagotavljanje vam, da boste pozorni in udobno potovali.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(Travel Bureau)

216 West 18th Street
New York, N. Y.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

FJU:

ČEVLJAR TONA

Iz spominov na savinjske očance.

Gotovo ni bilo v vsej Savinjski dolini od Celja do Solčavskih vrhov čevljarja, ki bi znal delati boljše čevlje od njega. Ne rečem, da niso znali ustvariti lepih čevljev; toda če so bili lepi, jih niso mogli nositi in so se že pri obujanju obilvale sraga. Tudi nečem trditi, da drugi čevljarji niso znali napraviti čevljev, da si jih lahko brez bolečin in mučeniškega potu nosil; toda potem takih čevljev prav gotovo nisi z veseljem pogledal, ker so te vsakokrat spomnili na krvave dolge parklje. Tona pa je znal ustvariti čevlje, ki ni bil samo lep, marveč si ga tudi lahko in dolgo nosil. Trpežni so bili njegovi čevlji, da je bilo kaj! Dolgi Jur je neštokrat povedal, da bi njegova bernja starih čevljev bila kaj počila, če bi vse čevlje po vsem svetu delal Puncarjev Tona.

V popravljanju starih čevljev je bil pa pravi čarovnik. Iz čevljev, ki bi se ga bil skoro dolgi Jur branil vzeti v svojo vrečo, je znal ustvariti takega, da je bil kakor nov. Če bi znali naši učenjaki ljudi tako pomlajevati, kakor je znal Tona čevlje, bi na svetu ne bilo več starosti.

Pa usmiljen do siromaka je bil. Nekoč mu je siromakov deček prinesel par, ki je bil tako zdelan, da ni bil več čevljem podoben in se je celo Tona za glavo prijel ob pogledu na take sirovčevce. "Če mi take čevlje prinese Wolf ali Lenko ali Šrihar ali Cvenkelj, mu jih vržem v glavo, tebi jih bom popravil." In jih je res popravil, da so bili lepši kot novi.

Tona je bil sin Puncarjeve Lene, ki je bila daleč naokoli znana. Saj je poznala vse živinske bolezni in za vsako bolezen pomoč in zdravilo. Komaj štirinajstletnega fanta, vzgojenega v strahu božjem, ga je dala učiti čevljarstva k mojstru, ki si je domisljal, da zna nekoliko madžarsko. Slišal je nekoč Madžare kričati "eljen", pa je razumel "eljat" in tako je naučil tudi Tona. Ni ga bilo človeka daleč okrog, ki bi ne bil Tona kedaj slišal kričati: "eljaat!" Kajti Tona je imel močan glas, ki si ga slišal v tretjo farno. Če je imel kdo pri njem opravka, pa se mu ni ljubil zastoj na gmajni, kjer je imel Tona svojo delavnico, in je zato na vasi vprašal, če je Tona kdo videl, je lahko dobil odgovor: "Videl ga baš nisem, toda slišal sem ga na malo prej z gmajne." To se je reklo, da je gotovo doma. Blisk včasih vidiš, grma ne slišiš. Pri Tonu je bilo narobe. Slišal si ga, videl ga nisi. Ko grom močno gočno je odmeval po gmajni njegov glas.

Nosil je divje zraščeno črno brado in hudo je pogledal, da si mislil, da te gleda iz prav temnega kota. Zlobni jeziki so govorili, da nosi brado le zato, da skriva golšo. Toda to menda ni bilo res. Tona je vedel za te govorice, zato je postal vedno hudo, če je kdo omenil golšo. Nekoč je družba, v kateri se je nahajal, pri sla lkm vincu zapela in Tona gromko pomagal. Na koncu je eden pripomnil: "Kakor krokarij." V istem hipu ga je že Tona držal za vrat! "Kdo je krokarij?" Res je sicer, da se je po gromovitem smehu še precej dolgo slišal nekakšen grgajoč odmev iz njegovega gola, vendar je to napravil menda za šalo in ne zaradi golše. Kajti bil je Tona šaljivec, da

mu ni bilo kmalu enakega. Deželna gospodstva si je bila izmislila, da mora vsak obrtnik imeti tudi vsakomur viden napis. Tona zaradi te naredbe ni bil v zadregi. Na rujav papir, kakor so ga včasih uporabljali za zavijanje sladkorja, je z modro kredo spretno narisal čevlj in škorenj ter napisal:

ANTON PUNCER
Šošter.

Baje je potem prišel k Tonu žandar. Kako sta se pomenila. Tona ni hotel povedati, ampak nekega dne smo opazili nov in lep napis.

Tudi Tona je bil deležen gorke ljubezni. Ljubila ga je sedaj že dolgo rajna Lenčka, imenovana Švedračka. Na gmajni si je postavila s prihranjenim denarjem hišico in je imela nekaj vrta, sicer pa je hodila po dninah in je varčevala, kakor bi ji bilo večno živeti. Za delo so jo pa povsod radi imeli. Ginjaivo je znala opisati postanek njene ljubezni. Na god farnega patrona Sv. Perta se je nekoliko zamudila in prišla k cerkvi, ko je bila baš največja gneča pri vratih. Fantje so ji ponagajali in jo zrinili čisto med moske, da se je naenkrat znašla pred Tonom. Ta jo je zaščitil s svojimi širokimi pleči in okregal fante.

"Bila sem kakor v varnem zavetju in takrat me je prešinil ogenj ljubezni."

Če je Lenčki kdo namignil kaj o golši, se je takoj zavzela za Tona. "Kaj šel! Tona nosi brado kot znamenje Samsonove moči, ne pa da bi z njo kaj skrivljal. Jaz to že vem."

Tona je vedel za njeno ljubezen in je tudi vedel, da je stanovitna in neomajna. Zato se je kot nepoboljšljiv šaljivec neštokrat z njo pošalil predno sta se poročila.

Ko jo je zasnubil, mu je Lenčka naravnost odgovorila: "Tona jaz te vzamem, ampak sedaj, pozneje ne."

"Jaz se pa sedaj še ženil ne bom."

"Jaz se pa pozneje ne bom."

Tako sta se zmenila. Lenčka pa je le čakala. In je po dolgem času vsa srečna pripovedovala da se je Tona sedaj le oddolil, da se bosta vzela. "V jeseni aprila bo poroka, tako mi je rekel Tona." Lenčki je bilo vseeno, v kateri letni čas pada april. Če resnična ljubezni gori, je vseeno; ali gori pomladi, ali po zimi.

Toda tudi v jeseni aprila se nista poročila in Lenčka je morala prenesti še marsikatero šalo.

"Lenčka!" jo je poklical rahlo vpričo drugih, ko je šel iz cerkve za njo.

"Kaj pa je, Tona?" se je urno vsa blažena odzvala.

"Kam pa švedrate?"

"Fej te bodi, grdobita!"

Na primek Švedračka je bila strašno huda.

Toda nekoč ni mnogo manjkalo, pa bi bilo ljubezni konec. Tona je Lenčko ponovno klical pod njenim okencem. Ko se mu je rade volje odzvala in mu odprla vrata, okence je bilo premajhno za Tonova pleča, jo je z koprivami opeknel po celi nagozi.

"Pa nisi čutila, da ima opravke...?" je vprašala vedno radovedna Fidelečka.

"Seveda sem!"

"Zakaj pa si pustila?"

"Ko pa sem mislila, da ima poštene namene..."

Pred par leti sem ga srečal.

"Kako Tona?"

"Kakor drugi hočejo!"

"Koliko jih pa je imate?"

"Petinsedemdeset! Moja marškompanija je že sestavljena; čakamo samo še na odpoklic."

O, pa bo še dolgo čakal!

Dopisi.

Fly Creek, N. Y.

Dnevi so se zopet začeli krajšati in tudi huda vročina je ponehala ter so bolj hladni dnevi nastopili. Letos smo imeli izredno sušo in tudi solnce je neusmiljeno pripekalo. Sena se je precej manj nakosilo in tudi žito je bolj slabo obrodilo. Izgledalo je kakor v puščavi. Vse je bilo rujavno in od solncea sežgano, zdaj pa vse dobro izgleda. Včasih dež pada vsled česar se je vse opomoglo in hiti rasti. Koruza je pred mesecem slabo kazala, zdaj je pa povsod lepo odrasla. Pašniki so se bili posušili, zdaj je pa zopet vse pozebleno, da ima živina dosti pašne. Sadja ne bo letos. Spomladi ga je mrzav vzela, kar ga je ostalo, je pa suša uničila, tako da je golo dreve ostalo.

Večkrat se mi čudno zdi, ko berem slovenske časopise, zakaj se farmarji bolj ne oglašajo in ne pišejo, kako se imajo. Mislim, da vsakega zanima in rad sliši od rojakov, kako je kaj na farmi in kako kaj napredujejo.

Mene zelo zanima, kar piše Mr. Kerže iz New Yorka. Njegovi članki so zelo poučni, in tudi priznavam, da piše resnico. Takih dopisov nam manjka. Želim, da bi se tudi drugi tako zavzeli in pisali, ker vem, da jih je veliko zmožnih, da bi pisali, kar je nam v pouk, saj se človek mora učiti do groba.

Ravno danes, ko to pišem, se nam napoveduje štrajk. Naša voditelj, brata Pisek, hočeta, da mora kompanija plačati tri dolarje za sto funtov mleka. Zdaj farmar ne more izhajati, ker mu tako slabo plačujejo, po mestih pa morajo ljudje mleko tako drago plačati.

Governorja Lehmana so prosili, da bi se kaj zavzel za farmarje, pa noče piti z mezincom migniti. On lahko kaj naredi, pa noče in pravi, da naj farmar počaka. Zakaj pa kompanija ni nič počakala, ko je v mestih mleko podražila?

Dobro, da imamo dobrega predsednika. On je mož na pravem mestu. On je za vse veliko naredil, ampak so ljudje, ki hitro pozabijo. Večkrat se prerekamo, ko bi imeli še takega predsednika kot je bil Hoover, bi že nas ne bilo več dosti na farmi. Republikanci niso za druge kakor za bogataše. Kateri ni pozabil, koliko je naredil Roosevelt, bo vsak za njegovo voljo v novembu.

Ne mislite, da nismo tudi tukaj veseli po farmah. Oh, pa še kako. Saj so Slovenci tako zmajali veseli. 6. septembra smo imeli veselico, ki je bila posebno dobro obiskana; in se vsi za hvalimo udeležencem. Zdaj se pa zopet pripravlja za desetletno društvo 593 SNPJ. 19. septembra, zvečer, ste ujudno vabljeni, da se udeležite. Priďte vsi od tukaj okoli in od daleč, mladi in stari, vsi bodo dobro došli. Vabimo rojake iz Fly Creek, Cooperstown, Dorlo, Eaton, Little Falls, Universal, Pa. Iz Worcestera vabimo stare in mlade, fante in dekleta, da nas gotovo obiščete, ker

Naj vas
JUTRI
ne spominja
na DANES

Alkaliziraj
z
Mlekom

Če zberete v svojem sistemu kislobo snovi, ker preveč kadite, ste preveč utrujeni ali ne morete spati, ni treba, da bi bili prihodnje jutro utrujeni in izčrpani. Alkalizirajte z mlekom—Izpljite čisto ali dve mleka pred počitkom... potem pa se zjutraj. To preprosto, naravno zdravljenje vam bo pomagalo pomiriti sistem in vas spremeni, da boste sveži, čvrsti in sposobni. In seveda, mleko je danes eno najbolj cenjenih živil. The Bureau of Milk Publicity, Albany.

The State
of New York

Naši v Ameriki

Te dni je šel mladi Frank Tratnik, star sedem in pol let s svojimi tremi sestricami k Yacht klubu v Clevelandu in je lovil z mrežo male ribice, pri čemer mu je spodrsnilo in je padel v vodo ter utonil. Njegovo truplo je ležalo v jezeru do sobote zjutraj, ko so ga ob 9. dopolne potegnili ven. Zapušča starše, sedem sester in enega brata.

Iz Milwaukee poročajo: Fr. Bačun, star 55 let, je ob prazničnih zadnjih tednih ubil svojo 47-letno ženo Mary in nato je izvršil samomor. Družina je stanovala v est Allisu, kjer so našli njegovo truplo s prereznim vratom v kleti, njeno truplo z razbito glavo pa v spalnici. Za njima je ostal edini 24-letni sin Frank. Oba sta bila doma iz Ljubna na Štajerskem in v Ameriki sta bila okrog 30 let. Bačun je bil mizar po poklicu, je pa več let vodil gostilno. Vzrok je bil hud družinski prepri.

Pred nekaj dnevi so našli rojaka Jos. Blažiča obešenega v nekem skladišču lesa. Bil je sramec, star 43 let in doma iz Rečice v Savinjski dolini. Bil je leto dni brez dela in to ga je menda pognalo v smrt. Njegov v Illinoisu zapušča sestro.

V bolniški postelji se nahaja Joe Zalar, Angela Fon, Jos. Gostec in Jos. Erčui.

bomo tisto zapeli: "Prej pa ne gremo dam", da se bo delal dan..."

Pozdravljam vse rojake, znanice in prijatelje.

Frances Terček.

L. Ganghofer:

Grad Hubertus

:: Roman ::

35

France ga je začel pogovarjati: "Pametno res ni bilo in tista dva strela bi nam bila lahko dosti pokvarila. No pa, vse se je dobro izteklo. Kaj bi se jezil!"

"Kar strupa bi se nazrl." Schipper je posnel tako glasen, da so se morale njegove besede čuti tudi v izbi. "Tega strela mi gospod grof ne bo tako kmalu pozabil! Prav zares lahko hvalim Boga, da je prišel še pravi kozel. Krogla mu mora tičati na najlepšem mestu. Mislim, da leži že dolgo v peceh. Jutri ti je treba iti samo po sledi, pa se moraš spotakniti ob njega." Schipper je stopil v izbo k grofu.

Previdno je vlivl France testo v ponev, da je vroča mast cvrčala. In dočim je pazil na jed, je prišuškoval mehki narodni pesmi; igral jo je v izbi grof Ege z veliko čuvstvenostjo, s tremolo in sladkimi flanzoletskimi toni. Tiho brečanje je France spremljal besede in zasnan smehljal se mu je utrinjal okoli ust. Prej v peceh je bil na visokem travnatem koku opazil silo cvetočih planik. In zdaj je menil, da bi se šopek teh belih zvezdic me podajal slabo oknu Maline kamrice. Izpaziti mora samo, katero okno je njeno. V mislih je hodil France okoli znane mu hiše — toda čudno: Iz vsakega okna je gledal vanj temni Brucknerjev obraz.

V izbi so citre umolkile. Schipper je pogrnjal mizo. Ni bilo dosti dela: Razgrnil je kos modrega platna in položil nanj tri cinaste žlice. Potem je zadaj za pečjo dvignil zaklopna vrata v klet in šel po že pohajajoč hlebec kruha.

"Prinesi tudi steklenico piva za Franceta!" je zaklical za njim grof Ege, ki se je bil zleknil na žimnico in imel pri nogah psa, da mu jih je grel.

"Eno samo, gospod grof?"

"Bo že zadosti!"

Tedaj je prišel France, s kadečo se ponovo v eni roki, v drugi z majhno, sajasto deščico, ki jo je položil sredi mize namesto podstavka.

Grof Ege se je dvignil. Stojte, s sklenjenimi rokami so zmolili kakor v kmečki hiši, molitev pred jedjo. Za sklep je voščil grof: "Dober večer obema!" Lovca sta odgovorila: "Dober večer tudi vam, milostni gospod grof!" Potem

so se zrinili za mizo; v kotu, kjer ni vleklo, je sedel grof Ege, Schipper na njegovi desni, France na levi. Z žlico v roki in oprtima rokama sta čakala lovca, dokler ni segel po jedi najprej grof; potem sta poprijela tudi onadva, in složno je zajemala vsa triperesna deljica preprosto, mastno hrano iz pouve.

Ko so povečerjali, je odšel Schipper s ponovo v kuhinjo in prinesel za gospoda vrč poln vode; grof je kanil vanjo požirek encijana, da bi se mast v želodcu ne puntala, kakor je rekel. "Če hoče kateri kaditi, naj prižge. Ti, France, pa pospravi svoje pivo!"

Muzajoč se je France s slovesno preudarnostjo izvlekel zatič in si previdno nalil pijače v jesen korec — steklenica piva je pomenila v lovski koči grofa Eggeja toliko, kakor na gosposki mizi steklenica šampanjca ali v državnem življenju častna medalja.

Zapalili so si pipe in grof Egge je segel po citrah. Modri oblaki so se zvijali okoli svetilke pod stropom in ob hrmečih zvokih strun je malo izbo zajela kmalu udobna domačnost. Če je grof Ege igral koprneč narodni napev, so morali vsi molčati; če je ubral veselo plesno rizo, so kramljali in se smejali, in lovca sta bila takt s svojimi težkimi cokolami. Naposled so prišle poskočne na vrsto. Grof Egge je čudovito spretno zažvižgal medigro in zapel nato kitalico. In tako veselo naprej. V spominu je imel bogat zaklad poskočnic, in če je v veseli uri odprl vrata, so mu te majhne štirivrstične pesmi letele iz ust ena za drugo, kakor čebele iz ulja. Pri tem se je zabaval najbolje on sam in bil v svoji židani volji tak, da je moral razvedriti tudi vsakega drugega: v srajci, z belo prevezo okoli sive glave, in pod tem se je smejal rdeči obraz, tresla se brada in se igrivo pregalile vsele gubice okoli mežikajočih oči. — Kdor ga je videl v taki uri, naj naj je poznal ljudi še tako, ni mogel ugihati višje, ko ma upokojenega logarja, na dobrodušnega, razposajeno veselega starca, ki v družbi mlajših tovarišev obuja spomine na prošle dni in ga je enknil merico čez potrebo.

Bilo je že pozno v noč, ko je Schipper končno opomnil: "Gospod grof, čas je, da odidemo spat. Jutri bo treba na vse zgodaj po kozla."

DALJE PRIDE

ZNAMENITI ROMANI KARLA MAYA

Kdo bi ne hotel spoznati "Vinetova", idealnega Indijanca, ki mu je postavil May s svojim romanom najlepši spomenik?

Kdo bi ne hotel biti z Mayem v "Padišahovi senci" pri "Oboževalcih Ognja", "Ob Vardarju"; kdo bi ne hotel čitati o plemenitem konju "Rihju in njegovi poslednji poti"?

TO SO ZANIMIVI IN DO SKRAJNOSTI NAPETI ROMANI I I

IZ BAGDADA V STAMBUL 4 knjige, s slikami, 627 strani Vseblina: Smrt Mohamed Emina; Karavana smrti; Na begu v Goropa; Družba En Naz. Cena1.50	Izdajalec: Na lovu; Spet na divjem zapadu; Rečeni milijoni; Dedič Cena3.50
KRIŽEM PO JUTROVEM 4 knjige, 596 strani, s slikami Vseblina: Jezero smrti; Moj roman ob Nilu; Kako sem v Mekko romal; Pri Šamirih; Med jezidi Cena1.50	V GORAH BALKANA 4 knjige, s slikami, 576 strani Vseblina: Kovač Šimen; Zaroča z zaprekami; V golobnjaku; Mohamedanski svetnik Cena1.50
PO DIVJEM KURDISTANU 4 knjige, 594 strani, s slikami Vseblina: Amadija; Beg iz ječe; Krona sveta; Med dvema ognjema Cena1.50	WINETOV 12 knjig, s slikami, 1753 strani Vseblina: Prvikrat na divjem zapadu; Za življenje; Nšo-či, lepa Indijanka; Proklestvo zlata; Za detektiva; Med Komanč in Apači; Na nevarnih potih; Winnetovov roman; Sans Ear; Pri Komančih; Winnetova smrt; Win- netova oporoka. Cena3.50
PO DEŽELI ŠKIPETARJEV 4 knjige, s slikami, 577 strani Vseblina: Brata Aladžija; Koča v soteski; Miridit; Ob Vardarju Cena1.50	2 U T I 4 knjige, s slikami, 597 strani Vseblina: Boj z medvedom; Jama draguljev; Kon- čno —; Rih, in njegova poslednja pot Cena1.50
SATAN IN ISKARIOT 12 knjig, s slikami, 1704 strani Vseblina: Iseljenci; Yuma Setar; Na sledu; Nevar- nosti nasproti; Almaden; V treh delih sveta;	

Naročite jih lahko pri:

KNJIGARNI "Glas Naroda"

216 West 18th Street

New York, N. Y.

Hči druge žene

ROMAN IZ ŽIVLJENJA

49 ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL: I. H.

Žalostna in zatopljena v misli jaha skozi zeleni gozd in pusti konja, da gre, kamor se mu poljubi. Iz svoje žalostne zatopljenosti se šele prebudi, ko opazi, da je jahala mimo hiše Lydenovega strica. Z žalostnimi očmi gleda lepo poslopje, ki je ležalo sredi parka ter pusti konja iti v koraku. Ravno, ko pride do vrat, ki so vodila v park, se odpro in na cesto stopi — Hannes Lyden.

Oba se pogledata z velikimi očmi. Gonda vstavi konja. Opazi, da so mu oči, kot prejšnje čase, za trenutek zažarele, nato pa si zopet prišli na obraz resen izraz.

"Dobro jutro, gospod doktor!" ga pozdravi bojazljivo.

"Dobro jutro, milostljiva gospica! Ze na konju?"

"Da, gospod doktor. Drugače ob nedeljah vedno jaham z očetom, toda danes je odpotoval v Frankesborg. Moji sestri se tudi ne poljubi ne spremljati in tako sem sama jahala," pravi Gonda in ga pri tem vprašujoče pogleda.

Dr. Leyden odvrne svoj pogled, se odkrije in pravi naglo: "Potem pa vas nočem nadlegovati, milostljiva gospica." Tedaj pa Gonda naglo odločena dvigne roko. Take prijaznosti ne bo več kmalu dobila.

"Za trenutek, gospod doktor," pravi s plahim glasom. "Saj greste gotovo nazaj skozi gozd, kaj ne?"

Leyden prikimava. Velika nepotrpežljivost se pokaže na njegovem obrazu, kaj vendar Gonda misli s tem. Toda Gonda hrabro nadaljuje:

"Potem pa mi dovolite, da grem z vami — rada bi malo hodila."

In predno more dr. Leyden kaj odgovoriti, je že skočila iz sedla in je z tala pred njim.

Dr. Leyden bi najraje zbežal pred njenimi prosečnimi očmi, ki ga zeln vzemirjajo. Zato pravi kar najbolj mirno:

"Prosim, milostljiva gospica!"

Molče hodita dalje. Gonda vodi konja na vajetih. Šele čez nekaj časa pravi, samo da prične razgovor:

"Ali ste obiskal hišo svojega strica?"

"Da, na njegovo željo; za njegovega oskrbnika sem imel neko naročilo."

"Ali mu gre kaj boljše?"

"Žalibog, da ne; piše mi celo, da mu je slabše. Upam pa, da si to samo domišljuje."

Nato zopet nekaj časa molčita, toda naenkrat obstoji Gonda odločno pred njim, da ni mogel dalje ter ga s srčnimi očmi proseče pogleda.

"Gospod doktor, nikdar več ne bom storila."

Dr. Leyden ji začuden pogleda v proseče oči.

"Kaj ne boste več storili?" vpraša.

"Nikdar ne bom več pela in igrala citer."

"Zakaj pa ne?"

"Ker je bilo tako slabo, da ste morali zbežati na teraso in ker ste od tedaj tako hudi na mene in me niste več pogledali prijazno kot prej."

Dr. Leyden globoko dihne in potisne svoj klobuk nekoliko nazaj, kot ti mu bilo vroče. Ni vedel, kaj hoče od njega, zakaj ga tako gleda, ko je vendar zaročena z drugim.

"Jaz? Jaz hudi na vas? Kako pa pridete do tega?"

"O, ni vam treba tačiti. Saj ne more biti nič drugega, ker bi vas moglo tako premeniti. Dolgo sem o tem razmišljela in nič drugega zlega vam nisem storila. Samo moje petje more biti krivo: ravno po oni uri ste tako drugačni postali proti meni. Saj sem si že naprej mislila, da moje petje in igranje ni prijetno in se po krasnem Helginem igranju. Toda samo bala sem se, da se bom osramotila, ne pa, da boste vi hudi na mene. Drugače prav gotovo ne bi pela. Toda ni bilo treba, da ste tako hudi."

Gonda ni vedela, kako krasna in očarljiva je bila v svoji ekesanosti in obupu. Divja boleč za zopet popade, da je bila zanj izgubljena. Toda premaga se in ji mirno odgovori: "Zelo se motite, prav nič nisem huda na vas, prav gotovo ne. In vaše petje, tako je bilo krasno, tako — toda dovolite mi, da o tem govorim. Ako sem šel na teraso, ko ste peli, se je to zgodilo samo zato, ker so me pesmi globoko ganile in ker o tem nisem mogel govoriti. Tako ljubko ste peli. Rad bi vas bil še dalje poslušal."

Gonda obupno maje z glavo.

"Potem pa mi saj povejte, s čim sem vam vendar povzročila vašo jezo. Saj ste vendar popolnoma drugačni proti meni, kot ste bili prej, tako hladno me pogledujete, prej ste me vendar vse drugače pogledovali."

Dr. Leyden se vzravna. Tukaj nič drugega ni moglo pomagati kot resnica. Z boleznim izrazom ji pogleda v oči.

"Povedal vam bom, kar želite vedeti. Nič več vas ne smem pogledati, kot prej, ker sem med tem, ravno oni večer, izvedel, da ste zaročeni."

Gonda pa začudeno pogleda.

"Zaročena? S kom pa naj bi bila zaročena?"

"S kom, ne vem; vem samo, da je vaš zaročenec ostal na smatru, da hrepenite po njem, da bo kmalu prišel za vami — in — da ste bolešno čakali nad njegovim pismom."

Gonda se oddahne.

"O, kdo pa vam je povedal, da sem zaročena?"

Njegove oči nemirno zaplešajo v njene.

"Sama vaša gospica sestra!"

"Helga?"

"Da!"

Gonda se vsa rdečana glasno zasmeje.

"In zato ste bili hudi na mene?"

"Ne hudi, toda zelo žalosten. In po tem sem se moral ravnan. Ako — ako ste zaročeni, potem — toda ne — to ne spada sem."

V njenih očeh je solčno žarenje, ki ga je imel tako zelo rad.

(Dalje prihodnja)

Lucky za Vas

—Je Lahka Kaja!

ZARADI BLAGRA
VAŠEGA GRLO —
Lahka Kaja!

Kajti vaš glas je dragocen ... pa če poje ali ne ... izplača se zaščiti vaše grlo proti draženju ... proti kašlju ... Sežite po lahki kaji ... sežite po Lucky!

Varujte svoj dragoceni glas

Lahka kaja z vso zaščito grla, ki ga nudi "Toasting," ni samo za pojoče zvezdnike radio, zvočnega filma in odra. Vaše grlo je istotako nežno ... vaš glas je tudi dragocen. Vreden, da se ga zavaruje pred draženjem in kašljem! Tukaj je lahka kaja bogatega, zrelega dela srednjih listov tobaka, tako mila rahla z vami kot je tudi okusna. Zares, Lucky Strike je edina cigareta, ki nudi vašemu grlu dobrodošlo ugodje in zaščito onega slavnega procesa "It's Toasted." Zatorej zaradi zaščite grla, kakor tudi za užitek, sežite po lahki kaji ... sežite po Lucky!

★ ★ ZADNJA NOVICA! ★ ★

Dobila sta "Sweepstakes" Nagrado na 15. Obletnico

Mr. in Mrs. Arthur Bomm iz Milwaukee, Wis., sta bila vesela, ker sta dobila v Vašem Lucky Strike "Sweepstakes." Toda kot piše Mr. Bomm: "Predstavljajte si najino presenečenje, ko so dospele cigarete za petnajsto obletnico najine poroke."

Ali ste se že pridružili? Ali ste dobili svojo Luckies — ploščato pločevinasto škatlo s 50 izbornimi Lucky Strikes? Naravnajte na "Your Hit Parade" ob sredah in sobotah zvečer. Studirajte melodije — potem poskusite svoje Lucky Strike "Sweepstakes." In če še ne kadite Luckies, kupite danes zavojček in jih tudi poskusite. Mogoče ste nekaj pogrešali. Cenili boste prednosti Luckies — Lahke Kaje bogatega, zrelega dela tobaka.

Luckies — lahka kaja

BOGATEGA, ZRELEGA DELA TOBAKA — "IT'S TOASTED"

Iz Slovenije.

BRZOVOLAK GA JE UBIL

Blizu kemične tovarne v Mostah je prišlo do razburljive nesreče, ki je terjala življenje 34-letnega trgovskega potnika Alojza Tomažina, ki je po rodu iz Rašice pri Velikih Laščah, stanoval pa je nekeje v Mostah. Malo po polnoči je prišel po cesti proti kemični tovarni in obstal pred železniškim prelazom, ki so mu bile zatvornice spuščene. Nekaj časa je mirno čakal, a ker se mu je očitno zdelo, da vlaka še ne bo, je postal nestrpen. Tomažin je v hipu skočil čez zatvornico s kolesom vred in stopil na progo. Prav tedaj pa je pridrvel brzovlak in lokomotiva je zgrabila njegovo kolo, udarec pa je pahnil Tomažina stran, da se je onesvestil. Ko je vlak odbrzel dalje, je čuvaj našel Toma-

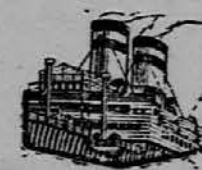
žina ob progi. Imel je hude poškodbe na glavi, pa tudi po životu. Kmalu po prevozu v bolnišnico je Tomažin umrl.

ŽRTVE OKUŽENE- GA POTOKA

Žrtve okuženega potoka na Pohorju so tudi izven Maribora. Tako sta v Smederevu podlegla posledicam zastrupljenja dva otroka, primeri obolevnosti pa so tudi v Kragujevcu, Zagrebu in drugod, odkoder so gostje prispeli na Pohorje. Stanje mariborskih žrtev se je zboljšalo, tako da novih smrtnih žrtev najbrže ne bo.

AVTO JO JE PREGAZIL

Na cesti pri Žalcu je avtomobil podrl 70-letno, pri veleposelniku Wolfu v Št. Petru namешčeno služkinjo Marjeto Vr-

Pišite nam za cene voznih listov, rezervacijo kabin in pojasnila za potovanja.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY (Travel Bureau) 216 W. 18th St., New York

SMRTNA KOSA

V Glencoe, O., je umrl o-krajnem zavodu za onemogle John Polanc, star 72 let in doma od Škofje Loke na Gorenjskem.

Na parnikih, ki so debelo tiskani, se vrše v domovino izleti pod vodstvom izkušenega spremljevalca.

19. septembra: Conte di Savoia v Genoa
22. septembra: Bremen v Bremen
23. septembra: Lafayette v Havre
Washington v Havre
Queen Mary v Cherbourg
26. septembra: Paris v Havre
Vulcania v Trst
29. septembra: Europa v Bremen
30. septembra: Normandie v Havre

1. oktobra: Berengaria v Cherbourg
3. oktobra: Rex v Genoa
4. decembra: Europa v Bremen
5. decembra: Vulcania v Trst
9. decembra: Normandie v Havre
Aquitania v Cherbourg
12. decembra: Rex v Genoa
15. decembra: Bremen v Bremen
16. decembra: Queen Mary v Cherbourg
26. decembra: Normandie v Havre

15. oktobra: Saturnia v Trst
16. oktobra: Europa v Bremen
20. oktobra: Roma v Genoa
21. oktobra: Queen Mary v Cherbourg
Washington v Havre
24. oktobra: Rex v Genoa
Lafayette v Havre
Bremen v Bremen
28. oktobra: Aquitania v Cherbourg
29. oktobra: Ile de France v Havre
31. oktobra: Vulcania v Trst

4. novembra: Queen Mary v Cherbourg
6. novembra: Europa v Bremen
7. novembra: Champlain v Havre
Conte di Savoia v Genoa
11. novembra: Aquitania v Cherbourg
Normandie v Havre
14. novembra: Rex v Genoa
18. novembra: Queen Mary v Cherbourg
20. novembra: Bremen v Bremen
21. novembra: Lafayette v Havre
Saturnia v Trst
25. novembra: Normandie v Havre
Berengaria v Cherbourg
28. novembra: Conte di Savoia v Genoa

2. decembra: Queen Mary v Cherbourg
3. decembra: Champlain v Havre
4. decembra: Europa v Bremen
5. decembra: Vulcania v Trst
9. decembra: Normandie v Havre
Aquitania v Cherbourg
12. decembra: Rex v Genoa
15. decembra: Bremen v Bremen
16. decembra: Queen Mary v Cherbourg
26. decembra: Normandie v Havre

JUGO SLOVANSKA KAT. JEDNOTA

je najboljša in najpopularnejša slovenska podporni organizacija v Ameriki. Računa nizke asessente in plačuje liberalno podporo za slučaj bolezni, nezgode ali smrti. Ima 185 podrejenih društev in šteje nad 20,000 članov v obeh oddelkih.

Za ustanovitev novega društva zadostuje 8 oseb.

Premoženje Nad Dva Miljona Dolarjev

Pišite za pojasnila na

GLAVNI URAD J. S. K. J. :: :: ELY, MINNESOTA

"GLAS NARODA" pošljamo v staro domovino. Kdor ga hoče naročiti za svoje sorodnike ali prijatelje, to lahko stori. — Naročnina za stari kraj stane \$7. — V Italijo lista ne pošljamo.